

Transzparencia

Lengl Orsolya

Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar
Festőművész szak IV. évfolyam

Ernszt András DLA, adjunktus

Festményeimen az foglalkoztat, hogy két fotó egymásra illesztéséből milyen térbeli és időbeli problematikák merülnek fel, és ezt hogyan tudom táblaképeimbe átültetni. Egy festményre kerülő két világ hogyan tud együtt működni és érvényesülni.

Előzménynek tekinthetők a tavalyi munkáim, tematikailag nem függnék össze, csak festés módjában. Korábban is a transzparenciával foglalkoztam, és ehhez kapcsolódó témám a víz volt. Tavak felszínét és ennek tükröződéseit festettem, többféle festészeti eljárással. Az olajfesték öntésétől a lazúrosságán át a vastag felhordott festékmasszán keresztül próbáltam a víz felületi és mélységi rétegeit visszaadni. A munkának úgy fogtam neki, hogy vastag tömör felületeket vittem fel és száradás után még lazúros rétegekkel tagoltam. Ezeket már sorozatba rendezve alkottam meg, hogy egymást erősítsék a munkák. Majd későbbiekben azzal kísérleteztem, hogy a figura (egy illetve több alak) hogyan tud ebbe a közegbe bele illeszkedni. Az ember és a víz közötti transzparens kapcsolat volt a problémám középpontjában.

Negyed évben is az áttűnés volt a fő témám, de másfajta megközelítésből fogtam neki. Nem konkrétan az átlátszóság fogalom köre érdekelt hanem, két képsík összeütköztetése. Az idő és a tér kettősségének leredukálva. Olyan térbeli állapot megjelenése foglalkoztatott, ami csak két kép egymásra illesztésekor jöhet létre. A festészet változatos eszközhasználata lehetővé teszi számomra ennek megoldását.

Első ilyen kísérletem egy talált fotóból indult ki, melyet a dédnagymamám képei között találtam. A kép még analóg technológiával készült a 60-as években. A fotón olyan pillanat látható, ahol két kép egymásra csúszott. Az egyiken három sziluettszerű alak havat lapátol egy autó előtt. Ennek a kocsinak csak a körvonala jelenik meg, de benne egy alak tisztán kivehető. A kép egymásra vetülésének eredményeként a havat lapátolókból mintha fák nőné ki. A fotó fekete fehér volt ezért, a festmény színeit próbáltam leredukálni. Színes szürkébe tartani a képet. Ennél a korai próbálkozásomnál nem a színeket szerettem volna dominánssá tenni, hanem a formákat, felületeket. Ezt még kis méretbe készítettem. Míg a három figura egy cselekvést ábrázol, addig az egyedül álló személy egy nyugodt pillanatot mutat. A térnek és időnek ez a fajta ötvözése tetszett meg, és ezt a véletlen egymásra exponálást, próbáltam a későbbiekben tudatosan tovább gondolni.

Eleinte véletlenszerű képeket kezdtem egymásra illeszteni, nem analóg fényképezési eljárással, hanem digitális képekkel photoshop segítségével. Ezt a térbeli és időbeli transzparenciát szerettem volna személyes képekbe megfogalmazni. A festészeti eljárást megelőzően a folyamat részét képezi, a témáim többféle nézőpontból való megörökítése. Fényképeket készítek mindkét témához különböző perspektívából, vagy más napszakokból. A képeket egymásra helyezem és elhalványítom, kipróbálok többféle variációt, ahol túl zsúfolt a látvány ott elhagyok elemeket. Az érdekelt ha elhagyok egy motívumot, akkor hogyan változik meg a kép, ami más jelentést adhat az eddigihez képest. A három-négy féle lehetőség közül a nekem legjobban tetsző kompozícióját választom. Leginkább a szerkezetének összehangolására törekszem, hogy már a felvételeken is egyensúlyba legyen a két tér. Ennél a sorozatomnál olyan helyeket kerestem, amelyek meghatározóak életemben, és azáltal hogy egy képen szerepelnek egy idősíkbba kerülnek. Célom a térbeli kötöttségek megszüntetése. A képeimet szemlélve ugyanazon időbe, de két térbe vagyunk egyszerre jelen. Olyan kétes állapotot teremtettem ahol bizonytalanságot szül a terek jelenléte. Így a festmény többszörös értelmet kap.

Azt a térbeli kontrasztot hangsúlyoztam a festményeimen, amely a hétköznapijaimon és a hétvégéimen jelen van. A pécsi kollégium hangulatát az otthonom vidékies érzetével állítom szembe. Egy képre kerülésükkel új aspektusba kerül a két világ, ezáltal megváltoznak a képi dimenziók. Nem a személyes érzéseimet szerettem volna belevinni, hanem képeimen keresztül akartam bemutatni ennek a két találkozásnak az ambivalenciáját. Szerettem volna ha a néző is bele tudná magát helyezni a látványba. Szándékosan nem is hangsúlyozom, hogy hozzám melyik képsík áll közelebb.

Festés közben és az előmunkálatoknál sem emeltem ki a két egymásra vetített fotóból az egyiket, hanem részeket hangsúlyoztam, egyenrangúan kezelve a két képsíkot. Festés során sem úgy oldottam meg, hogy teljesen elkészítettem az egyik képet aztán a másikat szimplán ráfestettem. A két világ együtt alakult, hogy szerves részei legyenek egymásnak, de mégis érzékelhető legyen a kettősség. A festést mindig alapos átgondolás előzi meg, milyen fotókat választok és hogyan építem a táblaképet, mely rétegek kerülnek alulra és melyek a felsőbb részekre. Fontos számomra a kép felépítésének tudatossága, hogyan alakítom a felületeket, milyen módon komponálok,

mit hagyok el a kép érdekében. Technikailag úgy alakítom a felületeimet, hogy minél változatosabb legyen a festék felhordása, a lazúrostól az egészen vastag ecsetnyomokig, ezzel is elősegítve a két világ kontrasztjának hatását.

A fotók nagyon erős kiinduló pontok voltak a festményeimhez, éppen ezért a felvételen megjelenő színeket nem szerettem volna ugyan olyan módon visszaadni. Figyelembe vettem azt a tényt, ha a színeket nagyon elvonatkoztatom a valóságtól, akkor talán nem lesznek felismerhetőek az egyes elemek. Festés közben is alakítottam a kép színezetét. Arra viszont törekedtem, hogy a beadott pályaművek egyforma jellegűek legyenek. A képeimhez próbáltam hasonló momentumokat keresni az otthoni és a pécsi látványból egyaránt, olyan életképeket melyek előfordulnak mindkét térbe. A táblaképem első feléhez a pécsi kollégiumi szobám belső tere mellett döntöttem. Erre vetítettem rá egy olyan táj részletet, amit gyakran látok otthon, sétálás közben. Ennek a két térnek a hatalmas kontrasztja tetszett meg. A festményem második részénél más szempontot vettem figyelembe itt azt a momentumot helyeztem egymásra, amit a kollégiumi szobámból illetve az otthoni ablakomból látok, ha kitekintek. A két világ együtt alakult, azzal a céllal, hogy szerves részei legyenek egymásnak, de mégis érzékelhető legyen a kettősség. A méret választás nem volt fontos számomra. A korábban említett három alakos képem mindössze 30x40 centiméteres. Ennél mindenképp nagyobb méretű alkotást szerettem volna benyújtani a Konferenciára.

A közeljövőben biztosan maradok az ilyen komplexebb témánál, úgy gondolom leginkább ennél tudom kibontakoztatni a kísérletező affinitásomat. Az volt igazán érdekes számomra, hogy a merev belső és külső térbe megjelenő építészetet hogyan tudom egy laza szabályoktól mentes tájképre rávetíteni. Hogyan tudom ezt úgy megoldani, hogy egyik se legyen hangsúlyosabb a másiknál, és mégis izgalmas terek jöjjenek létre.